

ναι ο μέγας κίνδυνος των παραστατικών.

Αντίθετα ο Γιάννης Ζιώγας δεν κινδυνεύει από... το γούστο των αγοραστών του. Κι αυτό κάνει την προσφορά του ακόμη πιο σημαντική. Στην Πειραιώς 37 χαρήκαμε μια έκθεση που θα μπορούσε να έχει φιλοξενηθεί στο Κέντρο Τέχνης του ΕΜΣΤ μαζί με τη Nancy Rubins (λέμε τώρα). Πειραματική, πολυδιάστατη, θεαματική, ψαγμένη, ειρωνική, φιλοσοφημένη, αναρχική. Τίτλος της: «Αποσπάσματα από το ημερολόγιο ενός πολιτιστικού πρόσφυγα». Ο Ζιώγας ερευνά με επαναληπτικές γραμμές σε μονοχρωμικά πεδία για το μυστικό τοπίο και το σημείο μηδέν, ενώ στις κινητικές κατασκευές του θέτει σε λειτουργία το τρενάκι του κόσμου που κουβαλάει τις αποσκευές ενός βυζαντινού Malevich ώσπου ο τρελαμένος μηχανοδηγός του να το απογειώσει. Στην οροφή της γκαλερί συμβαίνουν πάντα τα μεγάλα ως προς τον ίδιο. Εμένα πάλι, η ζωγραφική του μου θύμισε τον αφοσιωμένο Roman Opalka.

Αντίθετα, ο Ξενοφών Μπίτσικας μου φάνηκε βραχυκυκλωμένος από την ίδια του την εξαιρετικά γόνιμη ιδέα (διαφάνεια-σωματικότητα, σχέδιο-τρισδιάστατος χώρος) και βρήκα την τωρινή του έκθεση στη «Ζουμπουλάκη» καλύτερη της προηγούμενης. Η Πελαγία Κυριαζή στη γκαλερί «3» συνεχίζει τον μοναχικό-ποιητικό δρόμο της, αποδεικνύοντας ότι ανήκει σε μια στοχαστική πρωτοπορία η οποία δεν διαφοροποιεί ιδεολογικά τα μέσα έκφρασης αλλά τους στόχους του εκφραζομένου. Και δεν μυθοποιεί την τεχνολογία αλλά αρύεται απ' αυτήν όπλα για να προσεγγίσει τ' όραμά της. Συχνά η απαρχή ενός κύκλου έργων είναι μια φωτογραφία ή ένα σχέδιο. Δηλαδή μια γρηγορούσα μνήμη και η πρωτογενής καταγραφή μιας ανάμνησης. Τα «ψυχογραφήματά» της συνδυάζουν multi media και computer art, παραμένουν όμως μια βασανιστική σπουδή στα όρια και τους όρους της ζωγραφικής λειτουργίας του οράματος που γίνεται ανα-παράσταση και του δράματος που παγώνει τη δράση του στο διηνεκές.

VIDEOΓΡΑΦΙΕΣ

Η videoμανία που κυριαρχεί διεθνώς, δηλαδή η δια της τεχνολογίας σωτηρία,

αποτελεί ευλόγως την παιδική ασθένεια όσων μουσείων σύγχρονης τέχνης δεν έχουν έναν αξιοσέβαστο πυρήνα παραδοσιακών έργων για να στηριχθούν. Έτσι το ΕΜΣΤ βάζει τα καλά του στο Μέγαρο, αλλά δείχνει ρεπλίκες video art για ιδιωτική προβολή στην ΑΣΚΤ και το «Εργοστάσιο». Και ως εδώ ουδέν μεμπτόν, εφόσον η όλη εκδήλωση υποτίθεται ότι έχει εκπαιδευτικό χαρακτήρα. Έλα όμως που η μεγαλομανία είναι ο χειρότερος σύμβουλος του επαρχιωτισμού! Τα video-πολλαπλά παρουσιάζονται σαν να είναι πρωτότυπα έργα και, ακόμη χειρότερα, αρκετά από αυτά στήνονται με ασύγγνωστη αφέλεια. Άλλοτε δηλαδή παρατάσσονται γραμμικά και προβάλλονται μέσα από ομοιόμορφα monitors σαν να είναι περιβάλλοντα που σαρώνονται με μια ματιά κι όχι αυτοτελή έργα τα οποία έχουν χρόνο προβολής που ενδέχεται να πλησιάζει τις δύο ώρες (φερ' ειπείν οι εκπομπές του Godar). Κι άλλοτε τοποθετούνται φύρδην μίγδην, χωρίς στοιχειώδη προστασία της αυτοτέλειάς τους, με αποτέλεσμα λ.χ. ο ήχος του Bob Wilsson να χάνεται στο γενικότερο θόρυβο της αίθουσας. Αυτό όμως που λείπει, παρά τις συναντήσεις των «ειδικών» είναι η ουσιαστική θεωρητική υποστήριξη όλου του εγχειρήματος. Κι αυτό είναι πολύ σοβαρό.

ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ

Υπάρχει μια βαρετή έκθεση του Ed Ruscha στην Bernier· είδα επίσης την υποβλητική σειρά των επεξεργασμένων αρνητικών φωτογραφιών της Vera Lutter στη γκαλερί Χίρπας. Ένα σχόλιο στην έννοια θετικό-αρνητικό, ένα επίτευγμα ακρίβειας, καθαρότητας και παλλόμενου συναισθηματισμού· ένα οξύ σχόλιο στο μετα-τοπίο. Όμως με ξετρέλαναν τα graffiti στο Θησείο, στην Πειραιώς και στην Αποστόλου Παύλου δίπλα στον Κεραμεικό. Γιγαντο-τοιχογραφίες από τον Φαϊτάκη και την παρέα του αλλά και τον street artist Ανδρέα Κασάπη ή τους Carpe Diem. Επιστροφή της ζωγραφικής και της πολιτικής τέχνης, αλλιώς. Ιδού μια τέχνη αληθινά για παιδιά αλλά και για μεγάλα παιδιά που δεν φοβούνται να κλάψουν ή να γελάσουν μήπως και κάνουν ρυτίδες. Επειδή ό,τι απαγορεύεται μας ιντριγκάρει.

ΜΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ